

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. De Altari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Ex quibus collige Maritum respectu uxoris, & uxorem respectu viri, ut etiam privignum respectu vitrici, & hunc respectu illius, licet comprehendantur sub nomine familiarium, & Domesticorum, sunt enim hi maxime de Familia Domini, non venire tamen ex Castro, lib. 2. sub nomine Consanguineorum, quia tales non sunt, sed affines: ceteros ergo remotos affines, nisi forte de familia inveniantur, excludimus ab hoc privilegio.

40. Quod si contingat casus, ut Dominus habens Bullam non interfit Sacro, poteruntne prædicti de Familia interesse, & satisfacere, imo etiam sibi celebrare facere in dicto Oratorio? Possent negare Rodriguez *ibid.* Henriquez lib. 7. cap. 13. quia soli Domino, aliis autem nominis ratione Domini concessum est privilegiū. Concedit Ludov. à Cruce *loc. cit.* n. 5. cum quibuldam junioribus tacito nomine, quia sicut Dominus potest sibi celebrare facere sine familia non obstat illud, Et, ibi, in fine, & familia tua presentia: ita poterit familia sine Domino. Cujus ulterior ratio esse potest, quia cum Bulla non præscribat presentiam Domini esse necessariam nec nos debemus præscribere, sed affirmare Pontificem voluisse concedere Familiaribus hoc indulgentiam ratione Domini habentis Bullam licet absentis. Utraque sententia est probabilis, & concedentem excipit etiam Caltróp. de Bulla Cruc. 6. m. 9. citans Joannem Salas.

41. Adverte denique, quoties quis uti dicto Oratorio privato ad præmissa quæ sunt ex privilegio, voluerit, debere aliquas preces (sufficit etiam unum Ave) Deo potest, pro conservatione unionis Principum, coramque victoria. Ratio est, quia sub hoc onere conceditur talis gratia à Pontifice, ut patet ex tenore Bullæ. Omisso autem erit venialis ex Bardi in *expos. Bull.* p. 2. tract. 2. cap. 3. sect. 5. §. 1. & 2. quia res est ex se levis, nec invalidat concessionem, quia tale onus imponitur sub illa particula, dummodo, quæ regulariter, modum, notat, non conditionem ex Barbosa *disp. 80. in edit. Rom. & Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 33. num. 2.* cujus quidem modi omisio, quando is modus adjicitur actui perfecto, (ut fit in casu nostro, prius enim à Pontifice conceditur perfectè privilegium prædictum, & deinde adjicitur, *Dummodo non, &c.*) non vitiat, hoc est, non invalidat actum, seu concessionem.

§. V. De violatione Ecclesiæ, seu loci Sacrificij, ejusque Reconciliatione, remissione.

De tota hac re agam per occasionem *infra lib. 3. c. 6. §. 3.* ubi sermonem faciam de impedimento loci quod faciendum Sacrum.

CAPUT V.

De Altari, ejusque ornatu.

Altare, quasi particularis locus est Sacrificij. De ipso Agitur, ejusque ornamentis, hic congruè, disputandum breviter est.

§. I. De Altari.

Altare, sine quo sacrificare, peccatum est, sine dum mortale, duplex esse potest: Fixum, & Portatile, seu viaticum.

In Fixo, ut celebrari sine mortali liceat, saltem Tabula superior esse debet lapidea. Ita Coninch. de *Sacr.* q. 83. art. 1. d. n. 238. Fagund. *præcept. Eccl.* lib. 3. cap. 22. n. 1. & passim. Consecratur autem (ut & Portatile) vel ab Episcopo proprio, & Sede vacante, à viciniore, vel ab habente potestatem à Pontifice: Sic Gavant. in *Man. Episc. V. Altare*, in addit. num. 4. citans Rodriq. quæ tamen quamvis raro concedatur Sacerdoti Episcopo inferiori, concessam nihilominus vidisti, obiter, *supra* cap. 1. §. 2. n. 5.

Part II.

2. Nota autem in Ecclesiis non consecratis quemlibet Presbyterum erigere, & destruere posse Altare non consecratum: Sic Azor. p. 1. lib. 10. c. 27. q. 6. ex Sacri. Canon. Lezana *V. Altare*, n. 12. ex consuet. at in consecratis, nulum stabile (ut notat Barb. l. mox citando, n. 3. posse erigi, vel destruere Altare sine Episcopi consensu. Notat item Barbos. de *jure univers.* lib. 2. c. 7. num. 12. in Ecclesia non consecrata, non esse Altare) sanè fixum consecrandum, sine Summi Pontificis licentia.

3. Portatile, ex lapide unico consecraro, constare oportet. Sic item citati, & passim: esto ligno undique circumdatis, ad faciliorem conservationem, vel ad ornatum, possit: modo tamen lapis inclusus sit tantus, ut majorem partem Calicis, & Patenæ capiat, hoc est: ut super illum, Calix, & Patena sustentari queant: quo casu supra lapidem, & non supra lignum curari debet, ut Calix, & Patena ex majori ipsorum parte collocetur: licet id non esse scrupulosè enudandum, modo non sit periculum lapsus, rectè moncat Suarez de *Sacram. disp. 81. sect. 5. §. 6. Dicendum ergo, sine.*

4. Usus talis aræ consecrata, est, ut Calix, & Patenæ, sicut dictum est, & etiam particula, si quæ sunt consecrandæ, non solum sint super ipsam, tempore consecrationis, verum etiam, ut *ibid.* sint, usque ad Communionem Sacerdotis: cum enim, etiam & particula prædicta pertineant ad Sacrificium, quod tunc peragitur, & super Aram, & usque ad perfectionem Sacrificij, coram Sacerdote, persistere, ritè debent, de qua re vide quæ dicam *infra lib. 2. cap. 5. §. 2. n. 12.*

5. Nota denique, quod in eo Altari, quo proprius Episcopus celebravit (*cantavit*, habet textus *cap. in Altari, de Consecr. dist. 2.*) eodem die, non licet celebrari ab alio inferiore Sacerdote sine licentia, saltem tacita, ejusdem: Ita Gavant. in *Man. Episc. V. Altare*, n. 28. videtur tamen hic Canon in desertudinem abiisse, nam propterea standum esse consuetudini ejusque loci, rectè notat Lezana *C. Altare*, num. 13.

An ara ex duobus Lapidibus unitis construi, vel refici possit.

6. Fabricavit quidam ex duobus Lapidibus infectis in duabus ligneis tabellis Aram, ita invicem colligatis, ut instar libri, clauderentur, & aperirentur. Dixi, nequam eo uti ad Sacrificium licuisse. Ita Vasq. de *Sacram. disp. 23. c. 2. n. 16.* Fagund. 1. *Eccl. præcept.* lib. 3. c. 122. n. 9. Ratio fuit, quia non fuisset unus Lapis, unam Christi personam significans. Adde quod fuisset contra omnium Ecclesiarum consuetudinem.

7. Quid, si pars lapidis non consecrati addatur seu inferatur parti Aræ consecrata: Dico cum Delugo de *Sacr.* *disp. 20. sect. 2. n. 68.* partem additam non fieri consecratam, quia pars addita non facit unum physicè continuum cum consecrata: Ara enim, ut modo dixi, debet constare ex uno & simplici Lapide, unam Christi personam significante. Quare, nisi pars consecrata tanta sit, ut sustentare Calicem, & Patenam possit, uti ea non licebit, prætextu quod modo dicto, fuerit ref. ita.

8. Scio, quod si affluatur frustum ferici non benedictum, planctus, v. g. benedicta, tota planctus erit benedicta, idemque, si parum aquæ, vel olei infundatur in aqua benedictam, vel oleum consecratum; at in casu nostro, quia requiritur dicta unitas physica, idem dicere non possumus.

An in Ara debeant condi Reliquia Sanctorum.

9. In consecratione altaris solent recondi in ejus sigillo, sacræ Reliquiæ. Sigillum, seu, ut etiam vocant, Sepulchrum, hac in re est parvulus ille loculus in ipsa mensa, vel basi Altaris, seu Aræ, in qua includuntur Reliquiæ; nam propterea Sacerdos, in ipso Missæ introitu osculans Altare, dicit, *Oramus te Domine per merita Sanctorum, quorum reliquia hic sunt.* &c. Dubitatur ergo, an hoc quod fieri solet, ita soleat, ut deficientibus reliquiis, legitima non sit Altaris consecratio?

K 10. Dico

10. Dico, non requiri cum tanto rigore reliquias, Ita Vasq. de Sac. disp. 233. c. 2. n. 17. Suar. de Sacrif. disp. 81. sect. 5. §. 3. additur, *sine*, Coninch. de Sac. q. 83. art. 4. d. 2. n. 241. Ratio est, quia, ut expendit Coninch. *ibid.* non habemus clarum textum tantam necessitatem requirerentem. Adde consuetudinem in contrarium rationaliter eo fundatam, quod, non semper in promptu, pro tanta Altarium multitudine adfint sacra reliquias, sacerdos ergo cum dicit *Quorum reliquias hic sunt*, ideo dicit quia, de more, solent ibi adesse reliquias: sicuti dicit *Dominus vobiscum*, & *Orate fratres*, etiam, solo uno præsentem: quia scilicet de more multi solent adesse.

11. In defectu reliquiarum non posse includi particulam Sacrae Eucharistiae, certum est ex Vasq. l. c. n. 18. quia quid dicat Ioan. Andreas, & Durandus apud Vasq. *ibid.*

Quando amittat consecrationem Altare, ita ut, illo uti ad Sacrificium amplius non possimus.

12. Si sit fixum, hoc est, consecratum, ut totum, & ut integrum Altare stabile, amittit consecrationem, vel per enormem fractionem, vel per solam amotionem à basi, cui est lapidea tabula affixa cap. *quod in dubiis*, & cap. *lignis*, de consecr. Eccles. si sit portatile, seu mobile, hoc est consecratum, ut tabula lapidea separata à reliquo materiali Altari, tunc consecrationem amittit, quando ita frangitur, ut illi non valeat superponi Calix, & patena, saltem ex maiori parte ipsorum. Ita Coninch. loc. cit. Delugo de Euch. disp. 2. sect. 2. n. 67. Ratio utriusque dñi est, quia in priore casu amittit formam, sub qua Altare consecratum fuit, (fuit enim consecratum ut stabile) in posteriore fit ineptum ad Sacrificium iuxta supradicta c. 1. §. 5. n. 1. & c. 3. §. 4. n. 1. in simili.

13. Probabilissimum item puto cum S. V. Altare. Suar. de Sacram. d. 81. sect. 5. par. 3. Tertio additur, Aram non amittere consecrationem, si ea integra remanente, dissolvatur à ligno, cui forte inserta erat, quia lignum non apponitur lapidi, nisi vel ad ornamentum, vel frequentius, ad custodiam.

14. Nec item violabitur, si Ara cornua, quæ sacro Chrismate in ejus consecratione inunguntur, etiam omnia frangantur, modo pars restans sufficiat ad sustentandum Calicem, & Patenam. Ita Delugo. 20. de Sac. sec. 2. n. 75. Ratio est; quia per illam unctionem non cornua solum consecrantur, sed tota Ara; quare, si pars ad Sacrificium remanet, consecrata remanet.

15. Quid si frangatur Sigillum, & Reliquiæ amoveantur? Puto, non violari, apto interim remanente lapide ad Sacrificium. Ita Delugo. loc. cit. Coninch. q. 83. de Sac. art. 3. d. 2. n. 240. S. V. Altare, Castrop. de Sac. disp. unica p. 9. n. 6. Cum enim nos, modo n. 10. dixerimus, ejusmodi Sigillum, seu Reliquias non esse de necessaria forma, consequenter hñc dicimus, per talem amotionem, nequaquam violari. Hæc scripsi in prioribus Editionibus, sed invenio nunc contrarium fuisse declaratum à Sacra Congr. Rituum apud Barbof. in sum. Decis. Apost. V. Celebrans n. 2. quæ vult Aram subreptis Reliquiis, etiam si fracta non fuerit, debere iterum consecrari.

16. Sicut in domo nostra Professa Panormitana, & alibi, aliquæ Arae portatiles, tam latæ, ut Altari octo vel novem palmorum superimpositæ, totam superiorem ejusmodi Altaris superficiem adæquant. Cum ergo hæc separatim ab Altari fixo consecratæ fuerint, ut omnes, qui tunc affuimus, vidimus, etiam si à dicto Altari removeantur, retinent consecrationem, quia vere Arae portatiles sunt, licet non sine magno duorum, vel quatuor virorum conatu portari queant. Insuper, si frangantur, etiam in tres, quatuor, plures partes, dummodo hæc capiant patenam & Calicem, non amittent consecrationem, & consequenter poterimus iis in pluribus Ecclesiis uti ad celebrandum, sicuti in simili de cingulo diximus, c. 3. §. 3. n. 2.

§. II. De Mappis.

1. Altare debet esse, ex rubricis Missalis, & Mappis, seu Tobaliis, præter Corporalem, periori tabula coopertum. Valquez de Euch. d. 1. n. 21. & Suarez de Sac. d. 81. sect. 6. par. 6. Dicitur cent sufficere præter Corporale, duas: Præpositus part. quest. 83. dub. 4. n. 588. idemque notant quidam unam duplicatam.

Imo idem Præpositus *ibid.* sine, citans eundem Azor, ait, non esse improbabilem sententiam dicentem, non peccari mortaliter ab eo, qui contra Mappa, præter ipsum corporale, Sacrum in modum facit. Necessitas autem hæc erit propter passionis mensuranda, sicuti in simili mensuranda c. 3. §. 1. n. 4.

Ex qua materia eas fieri oportet, dicam mox §. 2. Ejusmodi Mappæ non necessario debent benedici, ex Suato de Sac. loc. cit. & Layman. l. c. c. 6. n. 11. sine, cujus tamen contrarium docet disp. 20. de Euch. sec. 2. n. 76. sed puto id ab ipso dñi ex congruitate, nam ceterum *ibid.* n. 79. ipse docet, & nos infra dicimus, certum esse in sum non omnia quæ in Rubricis Missalis exiguntur esse obligationem gravem, nisi aliunde de contrariis præcepto; at non habemus unde cum tunc gore ejusmodi benedictio Mapparum exigatur.

3. Immo, satis benigne, Layman. dñs l. 3. Tr. n. 11. sine citans Azorium & S. a, affirmat, posse hanc mundam profanam non benedictam alim. ornandum altare, pro celebranda Missa, ubi benedicta, & finito Sacro, reddi ad usum profanum. Ratio est, (inquit) quia de harum Mapparum benedictione nihil in jure sancitum est.

§. III. De Corporali, Palla, Purificatorio.

1. Corporale, ut & Palla, quæ est pars Corporalis, ut nunc etiam fit apud Ecclesias Orientales, cum parte Corporalis cooperiebantur, & in qua, si esset capax, posset consecrari; benedictum esse omnino debent. Ita Delugo d. 10. de Euch. l. c. alique. Nec serica sunt, vel alterius materie, sed itea (sic idem & passim) & quidem alba, nisi quod corporale in intimis partibus, & Palla in parte superiora, quæ Calicem non tangit, ex quacunque pretiosa materia vel colore ornari potest. Sic Layman. l. 3. Tr. 4. d. 1. n. 12. par. 8. sexto.

2. Purificatorium item, quo Calix tergitur, alio, & ex lino esse oportet, non tamen necessarium benedictum ex Suazio, de Sac. d. 81. sect. 8. par. 3. Quamvis autem, & Gavanto, in Rubr. Miss. pag. 2. Tract. 1. n. 1. tera, licet benedictum esse oportere docet Layman. loc. cit. n. 12. par. 8. sexto.

3. Quæritum fuit, an Corporalis, Palla, Purificatorium (& eadem quæstio esse potest de amictu, Albas, & Mappis, quæ lineæ esse debent) legitime fieri, ex Cannabæ vel ex Gossipio, possint.

Possent ex Cannabæ certum mihi est, cum Anst. lib. 10. c. 28. q. 8. citante Tabienam, & Arnoll. inquit, telæ ex Cannabæ censentur, in humana acceptatione, & ad usus, lineæ; iis enim, ad sternendas mensas, & ad interiorum tunicas communiter utimur, ad quarum similitudinem Mappas, Albas, & prædicta assumptæ Ecclesiæ.

4. Maius dubium est de Gossipio de quo tamen non habet Azor. loco citato, Plinius (lib. 19. cap. 1.) refertur Gossipio fieri lina xylina: quod si ex eo sunt, lineæ esse hoc sufficit. Ita Azor, & quidem probabiliter, legemus Corporali, id quod propter paritatem rationis de prædictis dici recte potest.

Confirmo proferendo verba Plinii Superius in Aegypti (ait) in Arabiam vergens gignit fruticem, quem qui Gossipion vocant, plures xylon, & ideo lina inde facta lina. Parvus est, similemque barbata mucis deseri frutem, cujus ex interiore bombyce lanugo netur: nec ulla sunt, quæ candore, molliorque preferenda. Hæc Plinius, ubi nota